

Naujienu Antroji Dalis

NR. 527

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

Tilžės lietuvis galėjo įkurti Bridgeportą

Prieš eidamas į dokumentuotą lietuvių praeitį, noriu priminti vieną labai plačiai prigijusį pasakojimą esą Anas Portas (Hans Port) buvęs didelės Chicagos lietuvių kolonijos Bridgeporto įsteigėjas. Pasakojimas yra toks:

1848 metais visą Vokietiją sukrėtė smarki revoliucinė banga. Visa eilė valstybių neteko valdžių. Pradžioje bėgo kunigaikščiai ir valdytojai, o vėliau, kai revoliucinė banga atslūgo, tai bėgo sukilimo dalyviai. 1848-tais ir vėlybesniais metais didokas skaičius vokiečių pasiekė Ameriką ir čia įkūrė didelės vokiečių kolonijas. Amerikon pateko didokas skaičius ir Prūsų lietuvių, nepatenkintų vokiečių persekiojimais ir ūkininkams daromomis skriaudomis. Amerikon pateko ir nuo Tilžės kilęs lietuvis Anas Portas. Vieni Prūsų lietuviai patraukę į Milvanke, kiti apsigyvenę Pensylvanijoje, o Portas, linkęs prie žemės, patraukė į pietinę Chicagos pusę, kur įsigijęs didelį žemės plotą. Prieš šimtą metų Chicago buvusi maža. Patį miestą sudarė tik tai dalis, kurią mes dabar vadiname Loop. Vienur kitur jau pradėjo augti namai, tuometiniai Chicagos priemiesčiai, bet tada dar nebuvo Halsted gatvės ir kitų lygiagrečiai einančių įvairių gatvių.

Ten, kur dabar Archer gatvė kerta Halsted, buvo medinis tiltas per Chicagos upę. Iš miesto prie to tilto ėjo vingiuojantis kelias. Laikui bėgant prie to tilto pradėjo augti kaip ir uostas. Prie jo priplaukdavo baržos, kurios paimdavo iš ūkininkų atvežtus javus ir daržoves. Pirkimas ir pardavimas vyko prie tilto — bridge. Tuoju už tilto, pietinėje upės pusėje, buvo lietuvių Porto žemė. Jam priklausė visas plotas, gulįs tarp upės ir dabartinės 39-tos gatvės. Savo ūkį jis buvo pasistatęs pietinėje savo žemės dalyje, Halsted gatvėje maždaug apie dabar esančią žuvų krautuvę. Arčiau prie upės gana ilgai stovėdavo didokos balos, tai sodyboms pasirinko aukštesnę vietą. Prie tilto vykęs javų krovimas vyko tilžiečio Anso Porto žemėje, tai sritis ir pavadinta Bridgeportu. Pradžioje buvo vadinama Bridge of Port, Porto tiltu, o vėliau sutrumpino ir pavadino Bridgeportu. Dar vėliau tas didysis tilžiečio Anso Porto ūkis išsivystė į dabartinį Bridgeportą. Lietuvių čia visą laiką būta, bet buvo laikotarpis, kada Bridgeportą beveik buvo užkariavę airiai, italai, graikai, žydai ir kitokių tautybių žmonės. Didokas lietuvių skaičius iš Bridgeporto jau išbėgo, bet čia vis dėlto dar yra didokas jų skaičius.

Girdėjau kelias skirtingas versijas apie Anso Portą, jo ūkį ir ant jo išaugusį Bridgeportą, bet rimčiausias pasakotojas buvo Jonas Baliūnas, Lietuvoje gimęs 1857 metais ir pirmą kartą Amerikon atvykęs 1880 metais. Jis tvirtino, kad jam tekę dirbti pas Portą. Tikslai ne pas tėvą, Bridgeporto steigėją, bet pas jo sūnų, paveldėjusį tėvo ūkį, bet jau pardavinėjantį sklypus. Porto ūkyje Baliūnas auginęs daržoves ir prižiūrėjęs gyvulius. Baliūnas tvirtino, kad jaunas Portas dar tebekalbėjęs lietuviškai. Jis buvo gimęs Prūsų Lietuvoje, prie Tilžės, ir Amerikon Porto šeimos buvo atvežtas jaunutis, vos 10 metų amžiaus. Jis kalbėjęs vokiškai, lietuviškai ir labai greitai pramokęs angliškai.

Baliūnas tvirtino, kad ten, kur dabar eina Morgan gatvė ir 33-čioji, dar jo laikais buvusios didelės balos. Jis pats laisvu laiku ten brisdavęs laukinių ančių šaudyti. Iš Chicagos ir bendrai iš šiaurinės miesto dalies upe laiveliais atplaukdavo žmonės ir medžiodavo. Prie 37-tos ir Halsted Street tada, kur dabar stovėjo mažas mūrinis namelis, jo laikais ten buvęs jaunojo Porto tvartas. Dabar viskas jau nugriauta. Baliūnas vakarais ten suvarydavęs galvijus, o naktimis ten šiauduose miegodavęs. Be to, Baliūnas pardavinėdavęs daržoves prie medinio tilto, buvusio prie upės ir Halsted gatvės. Čikagiečiai atvykdavę šviežių daržovių nusipirkti.

Jonas Baliūnas, padirbėjęs pas Portą porą metų, susitaupe pusantra šimto dolerių. Tais laikais tai buvo didoka suma pinigų, nes dolerio vertė buvo žymiai didesnė. 1882 metais su savo santaupomis jis išvažiavęs į Lietuvą. Pabuvęs Lietuvoje keletą metų, jis ir vėl atvyko į Ameriką. Tai buvo 1889 metais. Antrąją savo kelionę Amerikon jis atliko su Antanu Olševskiu, vėliau tapusiu dideliu biznieriū ir knygų leidėju. Baliūnas buvo sveikas ir stiprus vyras. Jis mirė 1947 metais, sulaukęs 92 metų amžiaus. Darė rimto žmogaus išpuolį. Yra pagrindo manyti, kad žinios apie Portą buvusios teisingos.

Dienų Skeveldros

1.

Tokia jau garbi tradicija, kad Vasario 16-ktosios ir kitų tautinių švenčių ar šiaip kuo kitu minėtinų dienų proga bendruomenės veiksniai atitinkamai prisimena ir žurnalistus. Girdi, gal paskaitukę, gal žodį kitą ant to pagrindo ir t. t. Ta išskirtina garbė, aišku, neaplenkė ir žemiau pasirašančiojo. Atrėžiau laiko gabalą ir — paaukojau Žalgirio mūšiu atminti. Iš naujo peržvelgiau "Vytautą Didįjį" (redagavo P. Šležas; kaina — 10 litų, užsienio — 5 doleriukai, amerikoniškieji, ir dar aciū, nes bibliografinė retenybė!), užsukau pas Z. Ivinskį ("L. Enciklopedijoje"). Ir atpyliau bendruomenei privalomą ("savanorišką") pyliavą. Bet kasgi nori uždusti savo parapiją?! Tai... kai ką pakartosiu ir Gerb. "D. S." Skaitytojams. Istorija — ne anekdotai, kartojant (jei kur jau kitur ir skaityta) neskauda (nei Jums, nei man) ar ne?

2.

Gal įdomu, kaip atrodė Liepos 15-oji? Imu iš A. Kučinsko "Žalgirio mūšio":

"Per naktį siautė didelė audra ir pylė lietus".

Nusigiedrino apie 10 val. Tada pastatyta palapinė Jogailai pasimelsti. Vytautas buvo "erdvė". Ans ruošėsi mūšiu.

"Vieta, kur turėjo susitikti priešų kariuomenės, buvo neįlygi, kalnuota". Tai Vytautas specialiai parinko. "Iš kairės ir dešinės sąjungininkų (t. y. lietuvių, lenkų ir sandomosios kariuomenės) pusės buvo ežerai, kurie galėjo trukdyti priešams, jei norėtų apsupti".

Beje, ar žinote, kad Vytautas iš anksto įtraukė priešą į tokias sąlygas, kur saulė svilino akysna ir mažino matomumą?!

Pats Žalgirio mūšis prasidėjo apie 3 val. po pietų (jei nb. kas turėjo laiko ir vietos juos valgyti!). Anot Dluogošo, nuo kariuomenių susikirtimo pakilo toks triukšmas, kuris buvo girdėti net už keletos mylių, tarsi buvo mušama didžiausiais kūjais į šimtą priekalų.

"Dešinysis lietuvių sparnas pakriko", bet k-a-i-r-i-e-j-i dar ilgokai laikėsi.

Kaip istorijoje sakoma, ordino kariuomenė užtraukė pergales giesmę "Christ ist erstanden" ("Kristus kėlėsi"). Bet tai buvo preliūdas... pakasynas. Neva pakrikę lietuvių pulkai grįžo "pryšaky su pačiu Vytautu. "Erstanden" buvo giedota apie 5 val. p. p. Bet didysis ordino magistras (kiap vienas istorikas sako, "pasipūtęs tekis"! Ulrich von Jungingen čia pat "verstanden" (suprato), kad lie-

tuviai ne tik šaukštą, (kaip ant tyčiojos), bet ir ginklą sugeba vartoti: "lietuvių pėstininko ietis pervėrė jam kaklą — jis nukrito nuo arklio ir mirė". Trauk jį ir pakratai! — kaip senovės lietuviai mėgdavo tarti.

3.

"Buvo jau pavakarė. Tuo tarpu sąjungininkai įpuolė į kryžiuočių stovyklą ir ją apiplėšė. Kiti vijosi priešininką toliau".

"Prieš naktį nepasirūpinta nei užmuštais, nei sužeistais — juos pribagė šaltas lietus".

Ką sąjungininkas darė prieš stovyklą? Užgėrė. Mat, Vytautas buvo įsakęs prisūdyti — prirūkyti (v. mėšų, bet, pats teigdamas gryną vandenį, nesuskato degtinės savo kariams teikti (beje, buvo to dalyko, bet... lignonims!).

Ten pat rado daug pančių, skirty... belaisviams. Pančioje betgi pačius "cruciferes", (arba lietuviškai: liuciferius!).

Beje, kryžiuočiai save mėgo, be kitų vardų, vadinti "Deutschherren" (plg. naccių Herrenvolk!).

Prisibijo ir lietuviai. Bet ne pančių, o šiaudinių grįžčių. Idant ant rankovių būtų ženklas, kad karys yra savas.

4.

Skaitau apie Žalgirį, ir kažkur tolimoj atsiliepia prislopintas balsas. Sąžinės? Skersinis istorijos piūvis? Anų dienų ir šio meto akistata?

Ak kas tai Deinė ir Alė? Merginų ar upių vardai? Kur visa tai?!

— Prūsai yra taip pat mano protėvių žemė, — atsakė supykęs Vytautas, — ir aš reikalaisiu jų iki pat Osos. Jie yra mano tėvų palikimas. — Paskum ne be ironijos jis dar pridūrė: — O kur yra ordino tėvų palikimas?!

Ak, Gerbiamieji, iš kur šita citatė? Toks klausimas tremtyje itin aktualus. Ana, Chicago, Ill., vyko tarptautinė paroda. Buvo ir lietuvių skyrius. Buvo ten meniškai įdomiai apipavidalintas žemėlapis. Bet... politiškai — šūvis pro šalį, jei ne tarti atvirai: — spiovimas sau į veidą! Ir tai jau nebe pirmas atsitikimas!!!

O nerūstauk, Perkūne, ten kur iš amžių lietuvių krauju ir prakaitu įnirkusi žemė, parašyta "Germany". Tai kur Mažoji Lietuva, kur senoji ir tikroji Prūsija?! Kuria racija atsiskom savo?!

Vai Vytauto minėtoji Osos upė buvo Prūsų pietuose siena, kai Vakaruos — Vysla, seniau

(Tęsinys 2 psl.)

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

li už Vyslos, palei Persantę.
"Germany" (ir: slavai!)
kala iju, ugnimi ir klasta ištry-
nė ir žemėlapių ne tik Prūsų,
bet ir kaimynines gentis, kurių
vardai dėl visako buvo šie: Pa-
medė, Pagudė, Varmė, Notan-
ga, Semba, Nadruva, Skalva,
Galinda, Barta ir Sūduva.

5.

Prūsų pavergimas truko ly-
giai 53 metus, nes nuo 1230 m.
iki 1283 m., kada, pačių kry-
žiuočių chronikininkų teigimu,
"prasidėjo karas su lietuviais".
Iki Žalgirio lietuviai turėjo, va-
dinas pakelti 127 rūsčius ne-
gando metus.

6.

Laisvalaikui:
— Kiek metų turėjo Vytautas,
Žalgirio mūšyje keisdamas žir-
gą po žirgo?
— Kiek kartų, kur ir kiek il-
gai Vytautas buvo tremtinys?
— Kas pasekmės Saulės mū-
šio, Durbės ir Žalgirio?
— Kiek Algirdo — Kęstučio
valdymo metu Ordinas yra pa-
daręs žygių į Lietuvą? Apie
šimtą ar ne?

Bet grįškime prie A. Kučins-
ko. "Vytautas..." įsakęs, kad
kiekvienas besiruošias karan-
turi parūpinti po vieną statinę
kruopų, rugių ar avižų".

Keistų laikų būta! Mesmi, kai
einam į kokią kovą, geidžiam,
kad Lietuva — tėvynė mums
primokėtų...

"Galvas (kariai) dengdavo
šalmis". O mes?

"Kavalerijos ginklai būdavo
labai įvairūs: ilga jėtis, abiem
pusėm aštrus kardas, kirvis,
kuoka, plaktukas, lankai ir sky-
das". O kas mūs ginklai?

Ir ar ne seniųjų krautuvė?!
Tarp teatro rekvizitų?!

"Vadai mūšiuose kaudavosi
pirmose eilėse". Mes pirmose
eilėse?!... nebent akademijoje,
skirtoje X ar Y pagerbti (kai
"po meninės dalies vaišės ir šo-
kia")!

7.

Užvožiu "Vytautą Didįjį".
Užgožiu ir mintis apie Žalgirį.
Tai buvo prieš 550 metų, o mes
juk einame koja kojon su pa-
žanga, kultūra, civilizacija ar
ne? Kas mums šaukia nūtoles
ir apsimiglojęs krantas?!

J. Cicėnas

Post Scriptum: J. Andriaus
sudarytasis "Lietuvos žemėla-
pis" (išleido J. Kapočius) rašo
kaip reikiant: "Mažoji Lietuva
ir E. Prussia. Rašyti "Germany"
yra, be kita ko, įžeisti tuos tūks-

Nidos knygų klubas spartina darbą

Nidos knygų klubas, 1 Lad-
broke Gardens, London, W. 11,
Great Britain, yra tarp tų ke-
lių lietuviškų leidyklų, kurios
dar tebesiverčia knygų leidimo
darbu. Tarpais jis tą darbą bū-
na priverstas sulėtinti, tarpais
ir vėl būna pajėgus paspartinti.
1960 metais jis yra pasiryžęs
išleisti dar keletą dalykų, kurie
tikrai yra verti skaitančiosios
visuomenės dėmesio (o to dė-
mesio, be kita ko, atrodo, būtų
labai vertas ir patsai Klubas
vien jau dėl to, kad jo leidinius
įsigyti gali būti pajėgus kiek-
vienas lietuvis).

Neseniai išėjo į žmones nau-
jausias klubo leidinys — Pul-
gio Andriūšo Rojaus vartai, roman-
as iš kaimo gyvenimo. Da-
bar jau baigtas spausdinti Juo-
zo Kraliausko romanai šviesa
lange, iš auksakasių gyvenimo
Kanadoje. Spausdinamas stam-
bus prof. Mykolo Biržiškos atsi-
minimų tomas iš Vilniaus dar-
bo ir kovų meto Dėl mūsų sosti-
nės. Sutarta su Ale Rūta, kad
dar šiais metais bus išleisti du
jos romanai — Į saulėtekį ir
Broliai. Sutarta taip pat iš-
leisti Petronėlės Orintaitės Dau-
biškės inteligentų romano nau-
ją laidą. Galima sakyti, kad
jau sutarta su prof. Ignu Kon-
čium išleisti stambų jo darbą iš
žemaičių buities. Tai bus kruo-
pštus etnografinis darbas, ver-
tingas indėlis į mokslo žinią,
bet kartu taip prieinamai ir po-
puliariai parašytas, jog visiškai

(Tęsinys 7-me pusl.)

tančius, kurie žuvo ties Žalgi-
riu. Pagarbos tėvų žemei ir
aisčių kraujui!! J. C.

DĖMESIO VISIEMS

Garsaus daktaro receptas iš
Europos. Sudėtis — šešių dalių
vaistai; 8 uncijos, išgydo pleis-
kanas, plaukų slinkimą ir nie-
žėjimą galvos šimtu nuosimčių.
No. 1.

- Toli gyvenantiems pareikala-
vus, siunčiame paštu apdėtu
mokesniu. Patyręs farmacistas
išpildo gydytojo receptus.

Vaistų siuntimui giminėms
duodame didelę nuolaidą. Ga-
lite gauti naujausių vaistų, vi-
taminų, visokių botanikos gy-
duolių ir būtiniausių reikmenų.

LIETUVIŠKA APTIEKA

(Drug Store)

2458 W. 69 STREET
Chicago 29, Ill.

Siunčiu CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATOROS DRAU-
GIJAI, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois, \$5.00 čekį
spausdinamai Alekso Ambrose knygai CHICAGOS LIETU-
VIŲ ISTORIJA. Prašau mane skaityti šios knygos rėmėju.
Kada baigsite spaudos darbą, tai man priklausančią knygos
egzempliorių prašau pasiųsti tokiu adresu:

Vardas ir Pavardė .....
Numeris ir gatvė .....
Miestas ir valstybė .....
Data ..... Parašas .....

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val.
iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Seštadieniai nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WA:brook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8
tikta antradieniai ir penktadieniai.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo
1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad.
ir Seštadienį tikta susitarus.

DR. JONAS G. BYLA- BYLAITIS

Nervų-Smegeny Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Seštadien. susitarus, skam-
binti TIK Pirmad., Antrad., Ketvirt.,
Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TREmont 9-5890

Ofiso telef.: Virginia 7-0036

Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadieni pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Seštadieniai 1-4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų
ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir seštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIU LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir seštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Seštadieniai 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210

Jei peatsiliepia šaukite KEdzio 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo
6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet,
antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1318 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Seštad. nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, JULY 16, 1960

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896

Rez. telef. WA:brook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija
specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET
(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo
6 iki 8 val. v.
Seštadieniai nuo 2 iki 6 val. v.,
išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro,
antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v.
seštadieniai 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Atostogose iki š. m. rugpjūčio 1 d.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILČIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8
val. vak. Seštad. 1-4 val. p. p.
Trečiad. ir sekmadieniai uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDEAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
dažai, Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniai 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad.
uždaryta), seštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Idėja netikra — artificialė akį pagal
sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti
negrindintiems. Praktikuoja 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treč. uždaryta. Penkt. ir sešt. 10-2
val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WA:brook 5-8063

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA.
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10-11 val. ryto

Seštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKŲS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE

Chicago 29, Illinois

Del Lietuvoj išleistų knygų skaičiaus

Per Vilniaus radiją paskelbta, kad okupuotoje Lietuvoje įvykusi tikra kultūrinė revoliucija, nes per 20 metų tos okupacijos išleista apie 20 tūkstančių knygų pavadinimų, bendru 142 milijonų egzempliorių. Ta proga Vilniuje atidaryta knygų paroda.

Čia prašosi tokios pastabos. Pirmiausia sukelti abejonių tie skelbiami apvaliniai išleistų knygų skaičiai. Nėra taip pat pasakyta, ar į tą knygų pavadinimų skaičių įeina ir propagandiniai tikslais leidžiamos įvairios brošiūros ir vadovėliai, skirti mokykloms. Tiek propagandinės brošiūros, tiek vadovėliai išleidžiami dešimtimis tūkstančių, o kaip kada šimtu tūkstančių egzempliorių. Jei pradžios mokyklas lanko apie trys šimtai tūkstančių mokinių, tai suprantama, kad toms mokykloms skirti vadovėliai gausiai išperkami.

Seniau Stalino, dabar Nikitos Chruščiovo kai kurios pasakytos kalbos brošiūromis atspausdinamos dešimtimis, o kaip kada šimtu tūkstančių egzempliorių.

Iš sovietų okupacijos Lietuvoje tenka atskaityti beveik trijų metų tvėrusią Vokietijos okupaciją.

Jei išleistų knygų pavadinimų skaičių laikyti teisingu, tai išleistos knygos egzempliorių vidurkis bus 7,050. Gi per sovietinės okupacijos 17 metų išleistų knygų metinis vidurkis bus 1,411 knygų pavadinimų.

Ar tai jau daug tų knygų pavadinimų išleista sovietinės okupacijos metais Lietuvoje?

Ar turima pagrindo juodinti Lietuvos nepriklausomybės metus ir teigti, kad tada knygų leidimas mažai kam rūpėjo?

Per paskutiniuosius Lietuvos nepriklausomybės 15 metų buvo išleista 8,814 knygų pavadinimų. Į tą skaičių išleistos per tą laiką brošiūros neįėjo. Knygos tiražo metinį vidurkį sudarė nepilni 5 tūkstančiai.

Tai kiekybiniai sovietinės okupacijos metais Lietuvoj knygų leidimas nedaug pasistūmėjo pirmyn. Bet ir tai džiugu, kad tas reikalas nėra apleistas ir turi galimybę lietuvių kalba knyga pasirodyti.

O kokybiniai pastebėta, kad be lituanistikos iš kitų mokslo sričių per visą tą laiką nepasirodė nė viena mokslo turinio knyga, neskaitant kai kuriuos leidinius, skirtus žemės ūkio mokslui. Aukštosios mokyklos lietuvių kalba neturi savo vadovėlių. Pradžios ir vidurinės mokylose vadovėlių dauguma versiti iš rusų kalbos.

Gi Lietuvos nepriklausomy-

bės metais išėjo Lietuvių kalba visas fizikos, chemijos kursas ir kiti mokslo veikalai. Tiek pradžios, tiek vidurinės mokyklos visos buvo aprūpintos vadovėliais pačių lietuvių rašytais ir nereikėjo naudotis verstiniiais.

Sovietinės okupacijos metais ilgoką metų skaičių visos mokyklos buvo paliktos be Lietuvos ir lietuvių literatūros istorijos vadovėlių bei savo krašto geografijos.

Jei turėsime galvoje, kad pradėdant šešioliktuojū amžiumi ir baigiant 1918 m. viso lietuvių kalba buvo išleista knygų pavadinimų apie 7,100, tai Lietuvos nepriklausomybės metais kny-

gų leidimo požiūriu pasistūmėta gerokai pirmyn. O Lietuvos nepriklausomybės metais iš carinės Rusijos okupacijos metų gavo tokį palikimą, kad jos pirmais metais net neturėta tinkamos spaustuovės knygoms leisti; nebūta lietuvių, gerai įgudusių spaudos technikos darbui; daugumo spaustuvių savininkai buvo nelietuviai ir kai kuriuos spaudos leidinius tada teko perkelti Tilžėn. Tai visi priekaištai savaime turi atkristi, kad tais metais nebuvo kam rūpintis lietuvių kalba knygų leidimu.

Na, okupantai, tam ir okupantai, kad niekintų jų okupuotos tautos praeitį.

J. Vlks.

• BUDRIKO RADIOJOS PROGRAMA •

Pasiklausykite sekmadienį Budriko radijo programos iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2:15 iki 3 val po pietų. Girdėsite gražių lietuviškų dainų ir muzikos. Mūsų kontestas per vasarą yra nutraukiamas. Pereitą savaitę Budriko dovanas už mėsles laimėjo Algis Ankudavičius ir Elena Strasevičienė. Beje, per liepos ir rugpjūčio mėnesius sekmadieniais Budriko krautuvė bus uždaryta.

Pranešėjas.

Now at WOLSKY BROS.

NEW! A 2-Speed Washer at an Economy Price
MAYTAG
Super Highlander

The most sensational washer—the most outstanding value—we have ever offered! Absolutely top quality (the only kind Maytag makes!) with more automatic and deluxe features than you'll find in some of the very highest priced washers.

WITH AUTOMATIC BLEACH INJECTOR
EASY TERMS, TOO!

- 2-speed, 2-cycle operation—washes any fabric safely
- Choice of 3 water temperatures—HOT, WARM, and COLD
- Fully automatic—set it and forget it!
- Fully flexible—stop it, start it, change cycle any time!
- RUST-RESISTANT zinc-coated steel cabinet—only Maytag has it!
- 926 lint removers solve the lint problem!
- Full-time safety lid—prevents accidents!
- Pushbutton water level control—adjusts the water level to the load
- Metered Fill—adjusts to any water pressure
- Lifetime white porcelain wash tub—can't rust, can't stain!
- Gyrafoam wash action—washes clothes Maytag clean!

Before you buy any washer...see the Maytag Super-Highlander!

COME IN TODAY!

Wolsky Bros. Furniture and Appliance Co.

FORMERLY GARRICK MUSIC SHOPS

733 West 63rd Street

Wentworth 6-0085

CHICAGO 21, ILLINOIS

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JULY 16, 1960

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI

NR. 18 (95)

MINTYS SANTAROS PROGRAMAI

1.

Žmogiškosios būties žymė yra laisvė. Prigimties ir aplinkos reikalavimų ribota, bet neužgniaužta.

Žmogus gauna laisvę iš žmonių bendruomenės, išmokiusios jį naudotis simboliais — reikšmėmis, kurias patsai žmogus istorijos tėkmėje susikuria.

Tačiau žmogus gali "atsisakyti" savo laisvės, pasiduodamas automatinėi savo kultūros determinacijai ir tapdamas mechanišku konformistu savosios bendruomenės tradicijoms.

Žmogiškumas vystosi, išlaisvinant žmogų iš jo *pasidavimų* tradicijai ir įgalinant jį aktyviam savo individualybės įgyvendinimui aplinkoje, kurioje jis egzistuoja.

Žmogiškumas visada yra individualus ir todėl auga, žmogui individualėjant.

Žmogiškumas įgyvendinamas kūrybos, meilės ir tikėjimo veiksmis. Kūryba yra asmenybės išsipareigojimas simboliams, kurie *atsiranda* per šį išsipareigojimą. Meilė yra asmenybės išsipareigojimas kitai asmenybei santykyje, kuris *atsiranda* tik per šį išsipareigojimą. Tikėjimas yra asmenybės išsipareigojimas galutinei savo gyvenimo prasmei, kuri *atsiranda* per šį išsipareigojimą.

Žmogiškumas reiškiasi — ir žmogus tampa pats savimi — išsipareigojimais reikšmėms, kurias pats žmogus šiais išsipareigojimais sau sukuria.

Žmogus savo viduje yra jo *išsipareigojimai*, o santykyje su aplinka — savo išsipareigojimų tvirtas ir nuolatinis *vykdymas*.

Visa, kas išlaisvina žmogų iš prievartos ir suteikia jam jėgų jo paties išsipareigojimams — kūrybai, meilei, tikėjimui — skatina žmogiškumą ir tuo būdu reiškia istorinę pažangą.

Visa, kas žmogų palenkia socialinei ar kultūrinei determinacijai, kurios ištvilgiu jam jau nebereikia pačiam apsispręsti: kas išsemia jo individualybės jėgas, — susina žmogiškumą ir tuo būdu reiškia istorinę regresiją.

2.

Į užjūrius išblokšti lietuviai yra atsidūrę tarp skirtingų tradicijų — paveldėtiosios ir tų, su kuriomis jie susiduria naujojoje aplinkoje. Tuo būdu jie yra įgiję kritinės laisvės *galimybę* tiek savosios tradicijos atžvilgiu, tiek tų naujųjų, kurios juos supa. Jie turi istorinę progą laisviau,

negu žmonės, kurie gyvena apsupti vienos bendruomenės tradicijų ir joms pasiduoda — įgyvendinti savo individualų — žmogiškumą.

Žmogiškumas yra ne pasidavime paveldėtosioms ir savo asmenybės nešiojamoms tradicijoms. Bet jis nėra nei pasidavime naujosios aplinkos tradicijoms. Ir vienas, ir kitas pasidavimas susina žmogiškumą ir palieka neišnaudotą galimybę žmogui patį save įgyvendinti individualiais kūrybos, meilės ir tikėjimo išsipareigojimais.

Žmogiškumo kelias yra būti tarp kultūrų, būti individualiu *tiltu tarp kultūrų*, jas pažįstančiu, bet joms nepasiduodančiu, o kuriančiu *savitą* realybę, — aukščiausios žmogiškos vertės, nes išplaukiančią iš laisvų išsipareigojimų.

Mūsų lietuviybė nebėra vien europinės tradicijos dalis ir jos apribota, bet ji neturi tapti ir lengvu pasidavimu amerikietiška tradicijai, — pirkti dvasinę ramybę provincinės amerikiečių kultūros priėmimo kaina. Žmogiškumo kelias yra būti *globaliniu*, giliai pažįstančiu savo paveldėtąją tradiciją — tuo ir savąsias šaknis —, ir tačiau siekiančiu nugalėti jos ribas savo paties išsipareigojimais.

Ne vienoks ar kitoks konformizmas, bet ir ne viskam abejingas indiferentizmas. *Aktyvus žmogaus būti įprasminančių išsipareigojimų ieškojimas ir jų nuolatinis vykdymas savo paties gyvenime* — tai mūsų žmogiškumo samprata.

Mūsų lietuviybė yra šio globalinio koncepto aktyvus vykdymas *lietuviškojoje bendruomenėje*.

Mūsų veiklos praktinis tikslas yra *praplėsti žmogiškąją galimybę, būnant lietuviu*.

3.

Organizacijos tikslas yra komunikacija tarp žmonių, tačiau ne atsitiktinė, bereikšmė ir todėl nereikalinga komunikacija, o tokia, kuri kartu ir plėstų joje dalyvaujančių individų laisvę, ir skatintų jų pajėgumą *laisvėje* per kūrybos, meilės ir tikėjimo išsipareigojimus *įgyvendinti savo žmogiškumą*.

Humanistinės organizacijos tikslas yra kasdienėje aplinkoje *atrasti*, kas gali reikšmingai prabilti į žmogų, ir *sudaryti sąlygas* šiai komunikacijai. Ne veiklos gausumas, bet jos žmogiškasis reikšmingumas, jos tikrovė rimtai gyvenančiam žmogui, — yra es-

DARBAI IR ŽYGLIAI

Ką tik pasibaigusiuose Studentų Sąjungos centro organų rinkimuose studentų santariečių išstatytas sąrašas laimėjo keturias iš septynių vietas. Išrinkti *Nijolė Remeikytė, Romas Stakauskas, Kęstutis Paulikas ir Daiva Audėnaitė*. Pastebėtina tačiau, kad rinkimuose į centro valdybą buvo išstatyti tik du — ateitininkų ir santariečių — sąrašai. Skautai akademikai sąrašo neišstatė, privačiai pasisakydami, kad, "Sajungai leidžiantis žemyn" būsią praveru atiduoti į kitų rankas.

Pereitą savaitgalį Christiana Lodge turėję įvykti atskiri šviesos Sambūrio ir Filisterių Santaros suvažiavimai newyorkiečių delegacijos siūlymu posėdžiavo bendrai. Bendrajam suvažiavime, kuriam pirmininkavo *Julius Smulkštys* ir dr. *Jonas Valaitis*, o sekretoriavo *Rima Čerkeliūnienė, Aldona Kanaukaitė* ir *Dalia Mackuvienė*, dalyvavo apie 40 asmenų.

Jurgi Jaks-Tyris ir *Leonas Sabaliūnas* referavo politinės, o *Vytautas Kavolis* — kultūrinės veiklos klausimais, patiekdami įvairių konkrečių pasiūlymų, kurių kai kurie buvo priimti. Išryškėjo pritarimas sukurti atskirus politinės ir kultūrinės veiklos kolektyvus. Ideologinėje srityje (šiuo klausimu santariečiams filisteriams, kol šviesiečiai sprendė savo specialias problemas, dar referavo *Vytautas Babušis*) pasiginčyta, ar humanizmas, ar atsakingasis individualizmas turėtų būti kertinė sąvoka. Naująja filisterių vadovybe, bendra šviesiečiams ir filisteriams santariečiams, išrinkti (iš šviesiečių) dr. *Jonas Valaitis, Rima Čerkeliūnienė, Algimantas Manckus*, (iš santariečių) *VI. Adamkavičius, Algimantas Kėželis* ir *Leonas Sabaliūnas*. (Federacijos Vyriausioji Valdymo, kaip ir anksčiau, šalia filisterių įeis ir Studentų Santaros atstovai). Filisterių revizijos komisijon išrinkti: *Marijus Katiliškis, Skaistutis Šlapelis* ir *Zenonas Rekašius*. Prasidėjęs nesutarimais suvažiavimas galų gale išryškino daugumos sutarimą ir pasiryžimą kreipti savo energiją į konkrečius, visai bendruomenei naudingus kultūrinius ir politinius veiklos projektus (vykdant suvažiavimo metu iškeltą "visuotinumą" — t. y. rūpesčio ne vien savo organizacijos ir savo ideologijos klausimais, bet visos bend-

miška. Šis uždavinys reikalauja visapusiško akylumo, gyvosios minties pulso aplink save ir savyje pajutimo, kritiškumo atskirti tikras nuo dujomis pripūstų vertybių, ir daugelio realių, kasdieninių pastangų žmogiškajam dialogui atrasti geriausių vietą, būdą ir žmones.

—X.

1958 m.

ruomenės problemomis — principą).

Jono Meko redaguojamo žurnalo "Film Culture" išleistas Nr. 21. Jame bendradarbiauja 12 filmų režisierių bei kritikų; pažymėtinas paties redaktoriaus straipsnis "Cinema of the New Generation". Apie brolių Mekų kompanijos sukamą filmą "Guns of the Trees" yra atsiliepę jau nemaža amerikiečių spaudos leidinių, jų tarpe *The New York Times, Show - Business, Variety, Baltimore Sun*. Žinome, kad jau yra ir lietuvių, įgijusių šios filmų bendrovės akcijų ir tuo padėjusių darbui pajudėti į priekį. Potencialūs akcininkai prašomi kreiptis į Film Culture, GPO Box 1499, New York 1, N. Y.

Rasa Gustaitytė gavo žurnalistikos magistro laipsnį Kolumbijos universitete ir pradėjo dirbti gerai žinoma liberaliame Washington Post dienraštyje. Ji priklauso ir Lituanus žurnalo redakcinei kolegijai.

Liudas Smulkštys, anksčiau buvęs Chicagos Studentų Santaros pirmininkas, gavo elektros inžinerijos bakalauro laipsnį Illinois Universitete Urbanoje.

Chicagos santariečių susirinkimui *Leonas Sabaliūnas* skaitė paskaitą apie dabartinę kartą, ją prilygindamas rusų literatūros "nereikalingiesiems žmonėms". Vaidotas Vaitys jaunesniųjų santariečių sekcijai kalbėjo muzikos supratimo klausimais, o *Vytautas Kavolis* su vyresniaisiais analizavo Lietuvos 1941 m. sukilimo dinamiką.

Sveikiname *Nijolę Juodakytę* ir *Julijų Šmulktį* šeimos pradžios proga.

Pirmajam "Metmenu" numeriui esant beveik visiškai išparduotam, jo kaina pakeiliama iki 2 dol. Platintojai prašomi skubiai administracijon grąžinti visus eventualiai užsilikusius egzempliorius. Antrojo numerio, kurį dar galima gauti, kaina palieka 1.50 dol.

Primename, kad šiemtinis Santaros visuotinis suvažiavimas — su įprastine turtinga kultūrine ir visuomenine programa, provokuojančiomis mintimis ir gera bičiulyste — įvyks Tabor Farm savarvietėje rugsėjo 9-11 d. d. O kursų laikas šiemet bus rugsėjo 6-8 d. d.

— *Dr. Henrikas Lukasevičius* (pirm.), *Nelė Mazalaitė*, *Stepas Zobarstas, Leonardas Žitkevičius* ir *Romas Kezys* sudaro Jaunimo Lieturatūros Konkurso jury komisiją. Premijas (450 dol.) skiria Akademis Sautų Sąjūdis. Jaunieji kūrėjai (ne vyresni kaip 30 metų) kūrinius prašomi siųsti komisijos sekretoriui Romui Keziui, 130 Hendrix St., Brooklyn 7, N. Y.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL., — SATURDAY, JULY 16, 1960

KLEMENS PAPENDIECK PRIE Į ANTIPASAUĲ VARTŲ

Statybos vieta prie Lurup plento 149, Hanses miesto Hamburgo šiaurvakariniame pakraštyje, primena paslaptinę Menūlio arba Marso žemėvaizdį. Iš vieno seno aerodromo, kuris yra įsispraudęs tarp kapinių, sporto aikščių, Lurup, Osdorf ir Bahrenfeld gyvenamųjų priemiesčių vietovių, kyšo didžiulės juodai dėmėtos dirbtinos kopos. Tarp tų gigantiškų spindulius nepraleidžiančių sienų bageriai yra išplėšę žėmes ilgesniam, negu trys šimtai metrų kanalui, kuriame bus įrengti didžiausi pasauly tyrimo prietaisai "DESY" (Deutsches Elektronem-Synchrotron).

Po trijų metų šitame rutulio formos kanale mašinų bus iššautos elektros pakrautos lengvos atomo dalelės — "elektronai", kurie po milijoninių aplink skriejimų, kaip aukščiausios energijos atomo sviediniai, iš požeminio kanalo išsikrapštys lauk.

Keturių metrų storumo stiprių, sunkaus betono sienų saugomi, vokiečių atomo mokslininkai su DESY galės peršviesti iki šiol nežinimą atomo dalelių vidinę sritį. Šiuo atveju jie galės studijuoti "antimaterijos" statybos akmenis, anos paslaptingos nežemiškos medžiagos, kurios stebinančios savybės fizikus yra nukreipusios prie labai keistų teorijų. *Super — mikroskopas.*

Pagal daugelio vokiečių atomo tyrinetojus, kurie praeito mėnesio pabaigoje buvo susirinkę Hamburge, šitie tyrimai tikriausiai bus svarbiausias DESY uždavinys. Priešingai kitoms branduolinėms mašinoms, kurios atomo dalelės išjudina didžiausiam greičiui, DESY yra pirmiausiai specialiai numatyta kaip naujos rūšies "super-mikroskopas", kad peršviestų atomo branduolio statybos akmenų paslaptinę vidų. Kaip jau fizikai prieš dešimtmecius pastebėjo, kiekviena

medžiaga, ar tai būtų oras, sviestas arba betonas, yra mažų dalelių — atomų junginys. Lygiai 10,000,000 dalelių jei būtų prie viena kitos išdėstytos, tai sudarytų vieno milimetro nuotolį. Kiekvienas šitų mažiųjų rutulių yra irgi junginys iš sunkaus atomo branduolio viduryje, kurį supa debesis lengvų atomo dalelių — elektoronų.

Jeigu žmogus šitą mažiųjų atomo namą vaizduotėje padidintų iki vienos šeimos namo didumo, tai to namo šeimininkas, atseit, branduolys, būtų smėlio grūdėlio didumo.

Kai fizikai išmoko tuos neišmatuojamai mažus atomo branduolius apšaudyti, skaldyti ir ištirpinti, paaiškėjo, kad beveik visi atomo branduoliai yra irgi pagal dėžutės prigimties principą sudaryti iš mažesnių statybos akmenų — branduolio dalelių. Išimtį sudaro tik vandenilio atomo branduolys, kuris, kaip paprasčiausias branduolys, yra sudarytas tik iš vienos dalelės.

Kurį laiką mokslininkai galvojo, kad šitos branduolio dalelės yra sudarytos iš struktūros pasaulio statybos akmenys.

Tačiau pagal skaitlingus eksperimentus atomo tyrinėtojai dabar teigia, kad ir branduolio dalelės jokių būdu nėra paprastai sudaryti kūnai. Jų mažytės erdvės viduje (vieno bilijoninio milimetro pjūvyje) yra dar išvystyta ir mažai nežinoma statyba.

Kaip toji neapsakomai mažą erdvę atrodo, nori dabar sužinoti Vakarų Vokietijos fizikai, kurie branduolio statybos akmenis rengiasi peršviesti supermašinos energijos pripildytais spinduliais. Šitas paslaptingas pasaulis branduolio statybos akmenų širdyje yra neprieinamiausias ir paslaptiniausias pasaulio erdvės

(Tęsinys 6-me pusl.)

BARBEQUE BEEF — ROAST BEEF AND GRAVY — POTATO SALAD — COLE SLAW — KIDNEY BEAN SALAD — MACARONI SALAD.

For Weddings, Confirmation or Birthday Parties

HOME MADE BARBEQUE BEEF OR BEEF & GRAVY 5 Lbs. \$3.85. ALL SALADS, HOME MADE 49c Lb.

WE DELIVER, SOUTH WEST HOLIDAY FOODS

1007-9 W. 79th Street. AB 4-2133.

LINCOLN BAKERY'S DELICIOUS DECORATED CAKES

LINCOLN RYE — SWEET ROLLS.
FRESH DAILY AT 200 LOCAL SHOPS

BAK FOODS
2032 W. 21st Pl.

TED FOOD SHOP
2258 21st Pl.

MIDWEST FOODS
2158 W. 19th Pl.

LIBERTY FOOD STORE
2132 W. 18th Pl.

RAY & TERRY FOODS
2253 W. 23rd St.

Main Plant: LINCOLN BAKERY
1835 W. 17th Street — Phone CA 6-0982

Prieš siųsdami DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR

per kurią nors firmą,

Pasiklauskite patys savęs

apie sekančius dalykus:

1. Ar firmą patikima?
2. Ar ji tai įrodė?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurią

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

S K Y R I Ų

716 Walnut Street
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3465

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market Street
NEWARK 2, N. J.
Market 3-1968

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

390 W. Broadway
S. BOSTON 27, MASS.
ANDrew 8-8764

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA
GRant 1-3712

851 Hollins Street, BALTIMORE 1, MARYLAND. MULberry 5-5787.
979 So. Broad Street, TRENTON, N. J., EXport 4-8085

174 Tilghman Street, ALLENTOWN, PENNA. HENlock 5-2069
202 Second Street, LAKEWOOD, N. J., FOXcroft 3-6621

Greit atgabenkite savo siuntinius PAS mus, ir mes greit ISSIŪSIME juos!

GRUPIŲ KELIONĖS
LIETUVA

praleidžiant 15 dienų
VILNIUJE

Iš New Yorko

išvykstame:

Rugpjūčio 25 d.

Rugsėjo 12 d.

SUSITIKITE SU SAVO

GIMINIEČIAIS

VILNIUJE

Paskirų asmenų
keliones į Vilnių
taip pat
sutvarkome:

Platesnėm
informacijom
telefonuokite
arba rašykite:

GORDON

TRAVEL SERVICE

OFICIALUS INTURISTO AGENTAS
CHICAGOJE

220 SOUTH STATE ST., CHICAGO 4, ILL.
Phone: WE 9-6362

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina	\$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina	\$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina	\$6.00

Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel išitikus,
neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 16, 1960

(Atkelta iš 5-to psl.)

taškais to, kas yra visatoje.

Su neįtikėtinu preciziniu tikslumu turės DESY dirbti, kad išsipildytų jos konstruktorių laukimai. Atomo dalelės, kurios mašinoje žiedo pavidalo kanale aplink skris, padarys nuotolį, daugybę kartų prašokanti žemės apimtį, kol pasieks tikslą. Jei beveik šviesos greičiu skrendanti dalelė nuo savo skriejamo kelio nukryptų bent per vieną plauštelį į šalį, tai ji atsimuštų iš išpumpuoto oro spindulio kanalo sieną ir būtų prarasta.

Atomų savižudytė.

Gigantiški elektromagnetai, kurie kontroliuoja visas dalelytes karuselyje jų kelio ruožuose, turi būti nepaprastai tiksliai pagaminti: jų geležiniai branduoliai susideda iš lygiai 600,000 metalinių skardų, kurių kiekvienos supianstymas turi atitikti iki penkiosdešimtosios milimetro.

Taip pat šito milžiniško įtaiso fundamentas, kurio apimtis prilygsta futbolo stadionui, turi išlaikyti magnetinius milžinus savo paskirtose vietose iki vienos dešimtosios milimetro.

Ant iki dešimties metrų gilumo sutvirtinto seno Bahrenfeldo aerodromo smėlėto žemės paviršiaus kiekvienas pasikeitimas pagal hidraulinį įtaisą galės būti iš naujo atitaisytas.

Statybos išlaidos DESY numatyta lygiai 60 milijonų marčių. Taip pat ir išlaidos numatomas labai brangūs: vien tik elektros srovės išlaidos metams siekiančios du milijonus marčių. Mokslininkai apskaičiuoja, kad DESY etatas pareikalautų dešimt milijonų marčių.

Šitos milžiniškos piniginės ir medžiaginės išlaidos šiandien yra reikalingos, jei norima iš nieko (aus dem Nichts) dirbtinai pagaminti paslaptinę atomo dalelytes: "antimaterijos" branduolio statybos akmenis.

Jau prieš trisdešimt metų britų Nobelio premijos laureatas Paul Dirac apskaičiavo, kad greta žinomos materijos sudėtinųjų dalių (elektronų ir branduolio statybos akmenų) turi būti kitokios rūšies atomo dalelės, kurios yra visai panašios pirmosioms — tik su vienu skirtumu, būtent, jų elektrinės ir magnetinės savybės yra visai priešingai nukreiptos. Paprasto elektrono antidalelė turi būti pakrauta ne negatyviai, bet pozityviai, ir jo magnetinis šiaurinio poliaus laukas yra kaip tik toje vietoje, kur paprastai elektronuose yra pietinis polius.

Praslinkus keliems metams po šitų spėliojimų fizikai jau galėjo tikrai pagaminti įvairiose eksperimentuose su paprastais elektronais savotiškus "reflektuotus" paveikslus (Spiegelbilder). Tyrinėtojai

tada pastebėjo vieną keistą fenomeną: kol antielektronai vieną plaukčiojo beorėjo erdvių, jie laikėsi kaip patvarios atomo dalelės. Bet, kai jie susidurdavo su paprastu elektronu, abejose dalelytėse įvykdavo kartu "savižudytę". Nebealikdavo jokios medžiagos gabaliuko, o tik energijos kupinas susinaikinimo spinduliuojimas!

Tačiau šitie eksperimentai buvo tik pirmas žingsnis antimaterijos kūrimui. Mat, jeigu norima antiatomą sukurti, tai reikalinga sukurti ir antibranduolį, taigi ir branduolio statybos akmenų antidalelytes. Tik 1956 m. rugsėjo m. Nobelio premijos laureatas Emilio Segre iš Kalifornijos universiteto buvo sėkmingas. Su milžinišku beatronu, tada didžiausia branduolių mašina pasaulyje, pavyko jam dirbtinai pagaminti paskutinį antimaterijos statybos akmenį. Kai viena šių antibranduolio dalelių susidūrė su viena normalia, jos taip pat sunaikino viena antrą.

Nemaloni vizija iškilto pas fizikus: principu būtų sveikintinas darbas gaminti iš antidalelių ir antiatomus ir bet kurią norimą medžiagą. Bet kai tos medžiagos susitiks su paprasta medžiaga, tai gigantiškoje eksplozijoje jos susinaikins. Antimaterijos pusė gramo turi tokią pat sproginę jėgą, kaip ana bomba, kuri sunaikino Hirošimą.

Kol kas antimaterijai gaminti nėra žinomas joks pastovus metodas. Žemės rutulyje tik trijose vietose gali būti pagaminti jos statybos akmenys: Kalifornijos bevatrone prie San Francisco, Sovietų synchrotrone Dubnoje prie Volgos ir europiniame protonu-synchrotrone Meyrine prie Ženevos. Visos tos mašinos reikalauja didesnių išlaidų, negu numatoma DESY.

Pasaulio erdvės keliautojai pasidarys bombomis.

Vienok jokia šių mašinų pagalba tyrinėtojams iki šiol nepavyko sukurti paprasčiausio antiatomo bei antivandenilio atomo. Ir pagaliau, jei mokslininkams tatau pavyktų ir jie pigiu būdu pagamintų antimateriją, tai iškilų sunkiai išsprendžiama problema būtų, šitos supersprogstamos medžia-

(Tęsinys 8-me pusl.)

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

DARBO KAINA YRA TOKIA:
\$3.00 metams, \$2.00 studentams, paskiras numeris \$1.00

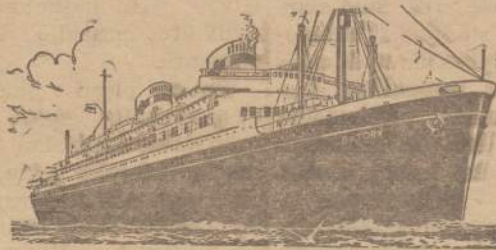
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui, **MŪSŲ ĮMONĖ** veikianti pagal betarpiinę sutartį su Inturistu nuo 1947 m., **PERSIKĖLĖ Į ŽYMAI ERDVESNĖ PATALPĄ** to pačio pastato 19-me aukšte. Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą reikalingų siuntiniams sudaryti **ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ** Užeikite ir įsitikinkite vietoje Reikalaukite mūsų katalogą Klientų automašinos naudojasi nemokama vieta garaže

Phone: **220 So. State St.**
WAbash 2-9354 **CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.** Chicago 4, Ill.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĖ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATTERY

Gdynia America Line laivų, iš Kanados uostų iki Gdynios Baltijos pakraščio (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Battery — tai modernus, be dūmų švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniais puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

Dar galima gauti vietų vasaros kelionei iš **Montrealio — rugpiučio 12 d.** Rezervuokite vietas DABAR "Taupymo sezonui" kelionei iš Montrealio!

RUGSĖJO 9, SPALIO 11, LAPKRIČIO 10.

275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

Pasiimkite savo automobilį.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

192 BAY STREET TORONTO, CANADA

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOŠ PATARNAVIMU

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel: CHelsea 3-2583

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

359 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel. AN 8-5040.

3216 Sunset Blvd., Los Angeles 26,
Calif. Tel. DIckens 2-8232.

MŪSŲ SKYRIAI

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH. PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

632 W. Girard Ave.
Tel. WALnut 5-8878

Tik vyriausioji įstaiga
atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informacijų apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Now Open
BROASTED CHICKEN
 Carry Outs
 4738 N. AUSTIN
 Near Lawrence
 Watch for our COMPLETE \$1.49
 Menus coming CHICKEN
 Thru the Mail DINNER
 Also a Variety of
 Sea-Foods-Steaks and Ribs
 Open Daily at 11 A.M.
GIVE US A CALL — AV 2-5595

NADINE'S BEAUTY SHOP
 1751 W. 18th St.
 Specializing in Permanents
 Tinting — Bleaching — Hair Styling
 — Cutting — Scalp treatments etc.
 Expert operators — for Appointment.
 Call HAYmarket 1-0729.

GALIMA GAUTI SALE
 • vestuvėms,
 • banketams,
 • pobūviamis ir t. t.
 VI 7-9641
 3000 S. Trumbull Ave.

ABLE OVERHEAD DOOR & CONSTRUCTION CO.
 DOOR REPAIRS
 24 Hour Emergency
 Overhead and Steel Rolling Doors
 City wide & suburban.
 Sales — Service — Installations
 Call ART BRADY — LU 2-9800
 5601 S. OAK PARK

VOLMAN'S GLASS AND AWNING CO.
 Aluminum and
 Stainless Steel
 Combination
 Windows
 and Doors
 Fiberglass Awnings
 Roll Ups and
 Aluminum
 Awnings

OL. 2-2669 You'll Be Glad
 5741 16th You Called...
 Cicero, Ill.
 We Manufacture All Our Own
 Products

GLOBE LUMBER CO.
 Lumber & Building Materials
 For southwest prompt delivery
 Call BO 8-7512
 Open daily 7:30 A.M. — 4:30 P.M.
 Open Sat. Till 4 P.M.
 1042 W. 50th St.

DANIELS CONSTRUCTION CO.
 Complete stock.
 USED LUMBER
 • Cleaned nail free
 • \$ save money \$
 • Structural Steel - all sizes.
 Sound Seasoned lumber
 City wide delivery.
 11715 S. Ashland. — CO 4-3360

TAISOME TV KREDITAN

Nereikalingas įmokėjimas.
 1 savaitė kredito
 už padarytą darbą.
 Darbas garantuotas.
 Joks darbas nėra permažas.

SA 2-7332

3106 W. ROOSEVELT RD.

GERRY'S POODLE PARLOR
 Grooming & Bathing
 All breeds.
 Call after 5 P.M.
 for appointment
 BEverly 3-8467
 11128 So. WESTERN

SEWING MACHINE
 Repair & Service on all makes & models. Free picking & delivery, bargains like new repossessed sewing machines at low monthly payment.
UNIVERSAL SALES
 617 Washington, Gary, Ind.
 TU 5-7456

WRECKING ST. XAVIER'S COLLEGE
 4900 S. Cottage Grove
 For Sale at Reduced Price
 100,000 ft. practically new maple flooring, any quantity at \$50 per M; also kitchen cabinets, all sizes; 1" lumber; 2" and 3" joists, long lengths; 10x14 ft.; also marble; church pews; dressers; chairs; many other items.
 Salesmen on premises.
WESTERN WRECKING CO.
 GR 6-5656.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

A T I D A R Y T A S
ASHLAND FRUIT MARKET
 4812 So. Ashland Avenue
 Didelis pasirinkimas vaisių ir daržovių
 žemiausiomis kainomis.

X - E - M TEPALAS
 Padeda sumažinti skausmus, kylančius nuo perdidelio klausos įtempimo arba neaiškaus girdėjimo.
 Reguliarus įpakavimas \$2.00
 (su persiuntimu)
 Pavyzdys \$1.00.

ALMKLOV'S PHARMACY
 DEPT. AFL
 Box 665
 Cooperstown, N. Dakota

K V I E S K I T E
CZERWINSKI CONSTRUCTION CO.
 įvairiems remonto darbams,
 pataisymams, aukšto ir rūšio
 įrengimams, medžio darbams.
 Veltui apskaičiavimai.
 Skambinkite
 Ludlow 2-9519

BETTER HOME MADE SAUSAGE
 4939 S. Ashland, CL 4-9341
 Pas mus galite gauti naminių
 lenkiškų dešrų įvairių rūšių.
 Turime visą eilę importuotų
 produktų. Kasdien gaminame
 pyragėlius ir įvairių daržovių
 mišraines.

if you're buying a new car...

 hear the
 astounding
FM/AM
 NO MONEY DOWN
 AS low AS \$2.50 per week
BLAUPUNKT
 transistorized CAR RADIO
 Come in for demonstration
 Call GROvehill 6-5852
MARVEL RADIO
 AND TV
 6606 SOUTH DAMEN

Announcing the opening of
CENTRAL PIZZARIA
 5437 W. MADISON ST.
 (Formerly Crawford Pizzeria)

 Featuring Pizza • Italian Dishes
 Sandwiches
 Hours 12:00 Noon to 12:00 Midnight
 FOR DELIVERY
 Phone COLUMbus 1-9403

GROZIO NAMAS
 VISI GROZIO PATARNAVIMAI
 \$15.00
 pusmetinis sušukavimas
 už \$10.00.
 Dėl susitarimo skambinkite
 TU 2-8017
 1907 W. 11th Gary, Ind.
 Paminėkite šį skelbimą.

MOTERYS IR MERGAITES
 reikalingos grožio salono patarnavimo,
 kreipkitės į mus, mes patarnaujame
 bet kokių laikų dieną ar naktį, iš-
 skyrus sekmadienius.
 Kainos visiems prieinamos.
 Beauty Parlor — PO 7-4280.
KAY MILLER — HAIR STYLIST

FREE TO LANDLORDS
 Estimates on violation corrections —
 Carpentry — Plastering —
 Plumbing — Electrical repairs
 and tuck pointing
 F. H. A. Financing.
 We furnish plans and bldg. permits.
 All work guaranteed
 to your inspection.
 22 yrs. in business.
 For information call
 MU 4-0960
 ASK FOR MR. LLOYD.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)
 tiks Lietuvos gyvenimu atsišvie-
 žinti ir tokiam lietuviui, kuris
 knygą mėgsta, bet nėra pasiruo-
 šęs suvirškinti mokslo dalykų.
 R. Spalis yra pasiūlęs linksmy
 dalykų knygą ir naują tomą sa-
 vo novelių.

Jau kiek anksčiau buvo sutar-
 ta su J. Švaistu dėl jo atsimi-
 nimų tomo ir su P. Gaučiu dėl
 anglų novelių tomo.

Yra pažadėję po knygą ir ke-
 letas kitų rašytojų (Nelė Ma-
 zalaitė, Paulius Jurkus, Stepas
 Zobarskas, Karolė Pažeraitė,
 Liudas Dovydenas, Bronys Rai-
 la, Jurgis Gliuda, Vytautas
 Alantas, Kaz. Barėnas, Balys
 Gražulis, Pulgis Andriušis ir k.).

Ant. Škėmos Čelesta greit pa-
 sirodys kaip siūlomas, bet ne-
 privalomas leidinys.

Kalbant apie privalomus ir
 neprivalomus dalykus, reikia pa-
 sakyti, kad Nidos knygų klubo
 nariais gali būti kiekvienas, ku-
 ris sutinka apmokėti už kiek-
 vieną eilinę knygą labai kuklų
 mokestį — po 1 dol. už minkš-
 tai įrištą knygą ir po 1.50 dol.
 už kietai įrištą (kadangi arti-
 moje ateityje bus išleista pora
 labai stambių knygų, tai jų kai-
 na bus dviguba). Tasai mokes-
 tis, be kita ko, mokamas tada,
 kai jau knyga yra pasiekusi
 skaitytoją. Kas dar išleidžiama
 šalia tų eilinių knygų, tai na-
 riui tik siūloma, bet neprivalo-
 ma.

Daugumas Nidos Knygų klubi-
 bo narių naudojasi teise pigiau
 gauti tų pačių leidėjų siūloma-
 ją "Rinktinę". Ji eina sąsiuvi-
 niais po 80 psl., ir jona suren-
 kami iš lietuviškosios periodi-
 kos labiausiai nesenstantieji lie-
 tuviški dalykai (sąsiuvinis po
 0.50 dol.);

Jau dveji metai, kai tasai
 pats Nidos knygų klubas yra at-
 gaivinęs lietuvišką kalendorių
 tradiciją — išleidžia sieninius
 kasdien nuplėšiamus kalendo-
 rius su šventųjų ir lietuviškais
 vardais ir, svarbiausia, su pa-

EXPERTAI ĮRENGIA FURNESUS
 ir boilerius, pakeičia gazo ir alyvos
 sistemas, oro vėsintuvus ir nuo stogo
 vandens nutekėjimo vamzdžius.
MES TAISOME
 įvairių firmų furnesus ir boilerius.
TREVE, INC.
 6515 S. Ashland. HE 6-2717.

DABAR!!!
 Tik ribotą laikotarpį mes galime
 jums įrengti gazo ar alyvos
 boilerius tik už
\$595.50

Nereikalingas įmokėjimas ir duodame
 5 metams išmokėjimui.

Kreipkitės dabar!
 Neatidėliokite!
RACINE HEATING CO.
 AB 4-2064
 FU 9-0785 SK 5-1563

siskaitymais kiekvienai dienai.
 Tuos jo kalendorius daugumas
 narių sutiko su tikru entuziaz-
 mu.

**Siuntiniai į Lietuvą
 ir kitus kraštus**

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš ka-
 talogų). Siunčiame akordeonus,
 siuvas masinas ir kt. Viskas
 žymiai nupigintomis kainomis.
Overseas Cargo Co.
 514 W. Pershing Rd. (39th St.)
 CHICAGO, ILLINOIS
 Tel.: OA 4-9079
 Vedėjas P. NEDZINSKAS

**CHICAGO SVARIAUSIAS IR
 MODERNISKAUSIAS DARŽAS**
BUČODARŽAS
 WILLOW WEST INN
 AND PICNIC GROVE
 83rd and Willow Springs Road
 WILLOW SPRINGS, ILL.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
 (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
 Perkraustymas saugus, greitas ir
 tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
 3415 So. Lituanica Ave.
 CHICAGO, ILLINOIS
 Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS
 "Kas pirmesnis, tas geresnis"
ORO VĖSINTUVAI
ZEMIAUSIOMIS KAINOMIS
 TV, Radijai, Hi-Fi, Pardavimas
 ir taisymas
 J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
 FRontier 6-1998
 Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

**LABAI SVARBI
 ŽINIA**
**MES GARANTUOJAME
 SPECIALŲ KURSĄ**

10 RUBLIŲ UŽ \$1
IKI SIŲ METŲ GALO
 Po sausio 1, 1961. Jūsų gi-
 minės ir draugai Sovietų Sąjū-
 goje gaus mažiau rublių už
 kiekvieną dolerį.
 Prielankiu kursu pasinaudok
DABAR.
 Siųsk kiek galėdamas daž-
 niau.
 Expressu pristatymas laike 2
 savaitių.
 Išmokama pilnai be jokių
 atskaitymų.
 Jokio mūto nė mokesčių už
 persiunčiamus pinigus.
 Gausite oficialų pakvitavimą.
 Išmokėjimai pilnai garantuoti.
 Jūs galite siųsti bet kokią
 sumą.
 Prašome patiekite pilną var-
 dą ir adresą gavėjo Sovietų
 Sąjūgoje.
 Persiuntimas kainuoja:
 Iki \$50.00 \$5.00
 Iki \$100.00 \$10.00
 Iki \$150.00 \$15.00
 Iki \$200.00 \$20.00
 Už didesnes sumas 10%.
 Mūsų firma turi Bankų ir
 Apraudos Departamento leidi-
 mą ir bondytą iki \$20,000.00.

GRAMERCY,
 Dept. NS
 714 BROAD STREET,
 Newark, N. J.
 New Yorko įstaiga
 718 East 23th St. — 9th floor
 Te.: MU 9-0598

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BŪVIKULIS
 7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
 — SATURDAY, JULY 16, 1960

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

gos laikymas — sandėliavimas. Mat, antimaterija eksploduoja, kai tik sueina į sąlytį su oru, vandeniu, plienu ar bet kuria kita žemiškąja medžiaga ir tada iš jų nieko daugiau nebepalieka. Nors ant žemės antimaterija gali egzistuoti labai trumpą laiką, tačiau kai kurie tyrinėtojai spėja, kad kiti dangaus kūnai gali būti sudaryti iš antimaterijos.

Pirmiausia pasaulio erdvės keliautojai patirtų fatališką staigmeną, jei mėnulis arba saulės sistemos bet kuri planeta būtų sudaryta iš antimedžiagos. Kai tik erdvės laivas paliestų mėnulį arba pasinertų į tokios planetos dujų dangą, jis kartu su savo įgula eksplodų akimirkoje daugelio tūkstančių vandenilio bombų jėga.

Tačiau tyrinėtojai yra pagrįstai įsitikinę, kad toks pavojus negresia. Mat daugybė meteoritų iš paprastos medžiagos kiekvieną minutę nukrinta ant mėnulio ir planetų, panašiai kaip ant žemės. Jie turėtų nuolat iššaukti milžiniškas, mūsų žemėje lengvai matomas eksplozijas. Taip pat šitą nuomonę patvirtina ir pirmoji sovietų raketa, kuri pasiekė mėnulį. Jei mėnulis būtų sudarytas iš antimedžiagos, tai raketa tikriausiai būtų išmušusi šitos planetos paviršiuje milžinišką kraterį.

Antitraukos jėga.

Simetrijos pagrindu daugelis fizikų laiko galimu dalyku, kad pusė pasaulio yra sudaryta iš antimaterijos ir kita pusė iš paprastos medžiagos.

Amerikiečių profesorius Goldhaber net spėlioja, kad greta mūsų žinomojo kosmoso esąs paslaptingas antikosmosas, kuris su visom savo žvaigždėm bei planetom gulys anapus mūsų stiklų horizonto. Tačiau visos tos hipotezės dabar negali būti nei įrodytos, nei atmestos.

Šiuo metu fizikai savo rate liuose diskutuoja keisčiausius klausimus, ar antimaterija žemiškajam traukos lauke vietoje kritusi žemyn savaime nekils į viršų, arba, kad žmogus, kurs photonine raketa kelias per kosmosą, kartu su savo erdvės laivu nepastebedamas nepasikeis į antimateriją, kuri grįžtų žemėn kaip superbomba.

Tokių spėlojimų turi tyrinėtojai iš savo eksperimentų su nauja, nežemiška ir paslaptinga jėga. Jie dabar įtemptai laukia tų bandymų, kurie po trijų metų prasidės ir Vokietijoje, kai bus baigta DESY.

Iš vokiečių kalbos vetė

L. Kvečas

F & M RADIO

& TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, JULY 16, 1960

Sovietų imperijos “Vienybės” pasaka

Tariamoje “sovietų sąjungoje” yra 96 milijonai rusų ir 114 milijonų pajungtų svetimų tautų

Ryšium su Pavergtųjų Tautų Savaite yra išleista JAV Kongreso atstovo Edwin B. Dooley kalba, pasakyta š. m. gegužės 4 d. Atstovų Bute, pavadinta “The Myth of Soviet Unity”.

Panaudodamas Lev Dobrianskio straipsnį, kongresmanas sumini bent 15 tautų, kurios, išskiriant ukrainiečius ir gudus, yra visiškai ne slavų kilmės ir kai kurios seniau, o kai kurios, kaip Lietuva, Latvija ir Estija, iki paskutiniojo karo buvo laisvos ir nepriklausomos valstybės ir šandien Jungtinių Valstybių ir dar kelių kitų tebepripažįstamos.

Ne rusiškos tautos, prievarta įjungtos į raudonąją Rusijos imperiją, yra šios:

Estija — 1,200,000 gyventojų
Latvija — 2,100,000 gyv.
Lietuva — 2,700,000 gyv.
Gudija — 10,800,000 gyv.
Ukraina — 42,000,000 gyv.
Kosakija — 10,000,000 gyv.
Idel (Volga)-Uralas 15,000,000
Georgija (Gruzija) — 4,000,000
Armenija — 1,800,000
Azerbeidžanas — 3,700,000
Uzbekija — 8,100,000
Turkmenija — 1,500,000
Tadžikija — 2,000,000
Kazakija — 9,300,000
Kirgizija — 2,000,000

Skaičiai paimti iš SSSR 1959 metų gyventojų surašymo (cenzo). Jie parodo, kad šių visų tautų skaičius sudaro 114,000,000 gyventojų, kai tikrųjų rusų slavų kiekis visoje imperijoje yra 96,000,000. Vadinas, rusų bent 18 milijonų yra mažiau negu kitataučių, kurių nė vienas savo tautinės kilmės, praeities

ir dabarties nepamiršo. Ir, svarbu nepamiršti, kad čia kalbama ne apie sovietų Rusijos satelitinės valstybes, o apie tas tautas, kurios sudaro komunistų taip saldžiai tariamas “broliškas tarybų respublikas”. Nė viena šių “tarybų” respublikų savo noru sovietų jungo neprisiėmė, o buvo pavergtos sutarčių sulaužymais, melu, vylių smurtu ir genocidu...

Sovietų imperija daugiausiai savo gyvybei syvų iščiulpia iš tų pajungtųjų tautų teritorijų ir jų darbo jėgos. Taip antai, sovietų žemės ūkis žymiausia dalimi yra Ukrainoj, Turkestane ir Georgijoj (ir Pabaltijy); anglis Ukrainoj ir Turkestane,

be to, Turkestane gauna pusę viso vario, sidabro, cinko, bauxito ir t. t.; alyva Azerbeidžane ir Idel-Urale; 90% mangano iškasa Georgijoj ir Ukrainoj; geležį Kaukaze ir Ukrainoj, ir t. t. Įdomu, kad 43% sovietų Raudonosios armijos sudaro ne rusai. Ir visą tokią smurtu suklijuotą ir palaikomą imperiją komunistai rusai naudoja savo tolimesniems kolonijiniams kėslams Vidurių Rytuose, Azijoje ir Afrikoje.

SKAITYK PATS IR PARAGINK
KITUS SKAITYTI NAUJIENAS
JOS VISAD RAŠO TEISYBĘ.

WE GUARANTEE WE Will Not Be UNDERSOLD

BEN GELLER
CHEVROLET

"It's the Name Behind the Brand that Counts"

NEW & USED CARS

SERVICE & PARTS

3400 W. OGDEN

3729 W. OGDEN

"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS
INSURED
UP TO
\$10,000

AND LOAN ASS'N.

Chartered & Supervised
by the U. S. Government.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- ★ Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atsi-
nešite savo banko knygutę.
- ★ Pinigų taupymui nereikia važinėti: juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto išlaidas.

Nuo šių metų liepos mėn.

1 dienos numatoma

padidinti dividendus i k i

4 1/4%

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.

Phone VI 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatidroma.